

اقتصاد بیمار باعث خروج سرمایه‌های سنگین می‌شود

براساس گزارش مسولان بانک مرکزی در طول سال گذشته یعنی ۱۴۰۲، مبلغ ۶۹میلیارد دلار ارز با نرخی بسیار پایین‌تر از نرخ ارز در بازار، برای واردات تامین شده است.

به گزارش خیرآلانین عبدالناصر همتی رئیس پیشین بانک مرکزی، در یادداشتی با اشاره باین رقم نوشته است: از کل مبلغ ارز تامین‌شده ۱۹میلیارد ارز ۲۸۵۰۰تومانی به ازای هر دلار برای نهاده‌های کشاورزی و دامی، دارو و تجهیزات پزشکی تخصیص یافته و ۵۰میلیارد دلار دیگر نیز با نرخ هر دلار حدود ۳۸هزار تومان از طریق سامانه نیما برای واردات سایر کالا‌های مصرفی، مواد اولیه و کالا‌های واسطه تخصیص و تامین ارز شده است. یافته‌های علم اقتصاد و تجربه چند دهه گذشته در کشورمان به

سلطه دولت و شبکه بانکی در تصمیمات بانک مرکزی

بانک مرکزی مهمترین نهاد پولی کشور است که علاوه بر وظیفه نظارت بر بانک‌ها، مسئولیت حفظ ثبات در اقتصاد و کنترل تورم را نیز دارد. این درحالیست که این نهاد در ایران با مشکلاتی ساختاری در روند سیاست‌گذاری خود مواجه است که تصمیم‌گیری خالصانه آن را با چالش مواجه کرده است.

به گزارش اکوایران، یکی از مهمترین چالش‌های اقتصاد ایران، تسلط مالی و بانکی بر بانک مرکزی است. بر اساس گزارش‌های منتشر شده از مرکز پژوهش‌ها، کانال‌های سلطه مالی دولت بر بانک مرکزی شامل نفوذ دولت در شورای پول و اعتبار، تعیین نرخ سود و تسهیلات تکلیفی، کسری بودجه و درآمدهای نفتی است.

این درحالیست که علاوه بر مشکلاتی که از سمت دولت نهایتا به واسطه بانک‌ها به بانک مرکزی منتقل می‌شود، فشاری در نتیجه انباشت ریسک در ترازنامه یا فریز بودن دارایی‌های بانک‌ها به این نهاد پولی برخورد می‌کند که پایه پولی را تحت فشار قرار می‌دهد.

در این گزارش کانال‌های تاثیرپذیری سیاست‌گذار پولی از ناحیه دولت و شبکه بانکی بر اساس گزارش آسیب‌شناسی مرکز پژوهش‌ها تبیین شده است.

◆ نرخ بهره و تسهیلات تکلیفی، اولین کانال محدودکننده استقلال بانک مرکزی

اولین کانال سلطه دولت بر بانک مرکزی به دلیل نفوذ دولت در شورای پول و اعتبار و تعیین نرخ بهره به صورت دستوری و تکلیف تسهیلات ایجاد می‌شود. این موضوع در نهایت ممکن است به ترازنامه بانک مرکزی تسری یابد و منجر به افزایش پایه پولی شود.

بررسی‌ها حاکی از روند نزولی رشد نقدینگی پس از فتح قله دو مهرماه سال ۱۴۰۰ است. داده‌های رشد ماهانه نیز مؤید این موضوع هستند. این درحالی‌ست که کارشناسان اژگنداری کنترل رشد نقدینگی در مهار تورم را علی‌رغم نیاز شدید بنگاه‌ها به نقدینگی، منوط به ادامه‌دار بودن کنترل نقدینگی و سایر عوامل تورم‌زا می‌دانند.

به گزارش اکوایران، نرخ رشد نقدینگی پس از رسیدن به قله خود در سال ۱۴۰۰، روندی نزولی را تاکنون تجربه کرده که آن را طی سه سال اخیر از کانال ۴۰ به کانال ۲۰ درصد رسانده است. این درحالی‌ست که بررسی‌ها حاکی از محدودتر شدن دامنه نوسان نرخ رشد ماهانه نقدینگی هستند و میانگین ۱۲ ماهه آن نیز طی سال‌های اخیر کاهش پیدا کرده است.

این درحالی‌ست که برخی از کارشناسان عنوان می‌کنند هر چند نتایج کنترل نقدینگی مناسب ارزیابی می‌شود، اما نرخ رشد نقدینگی فعلی نیز بسیار بیش از رشد واقعی اقتصاد است. بنابراین برای کنترل تورم، لازم است تا کنترل رشد نقدینگی ادامه‌دار باشد. علی‌رغم این موضوع، مشاهده

نرخ ارز باید متناسب با شرایط اقتصادی کشور تعدیل شود

خاطر فاصله زیاد آن با نرخ بازار و حذف بی‌برنامه آن در ۱۴۰۱ موجب جهش یک‌باره و بی‌سابقه در قیمت کالاها شد.

سال۱۴۰۱ هنگام اجرای طرح جراحی اقتصادی یا همان حذف ۴۲۰۰، سوال مهمی را در قالب یک پست تحلیلی در فضای مجازی مطرح کردم که بعد از حذف ۴۲۰۰ و به خاطر تداوم تحریم‌ها و مشکلات ساختاری اقتصادی و تورم که نرخ بازار مدام تغییر خواهد کرد، برنامه دولت درباره نرخ ارز چه خواهد بود؟ ولی پاسخی نشنیدم. اما غیرمستقیم معلوم شد همان سیاست ۴۲۰۰ را این‌بار با ۲۸۵۰۰می‌خواهند ادامه دهند. یعنی روز از نور روزی از نو. سال گذشته با ادعای تثبیت اقتصادی نرخ ارز ترجیحی را در ۲۸۵۰۰ نرخ نیما را در محدوده ۳۸هزار تومان برای هر دلار ثابت نگه داشتند، غافل از اینکه، با تورم بیش از ۴۰درصدی با براساس تخمین از آماربانک مرکزی با تورم ۵۰درصدی و ادامه تحریم و تشدید انتظارات تورمی، نمی‌توان از این نرخ‌ها دفاع کرد. توصیه خیرخواهانه همتی به دولت سیزدهم: فاصله نرخ ارز بازار با نرخ نیمایی را کم کنید؛ و گرنه با خروج سنگین سرمایه روبرو می‌شویدتیجه چه شد؟ در ماه‌های پایانی سال و ابتدای سال۱۴۰۳ کل عقب‌ماندگی نرخ ارز بازار ناشی از تزریق دلار با نرخ پایین‌تر، با جهش ۳۰درصدی به ۶۵هزار تومان رسید.

در طول سال۱۴۰۲، با توجه به میانگین اختلاف ۱۵هزارتومانی نرخ نیما با نرخ ارز بازار، مبلغ بالقوه رانت توزیع‌شده بابت ۵۰میلیارد تخصیص و تامین ارز اعلامی، در حد ۷۵۰هزار میلیارد تومان می‌شود که قطعا بخش عمده آن بالفعل شده است. درخصوص ارز ۲۸۵۰۰تومانی میانگین اختلاف ۲۵هزار تومانی آن با نرخ بازار، در سال گذشته رانت بالقوه ۴۷۵هزار میلیارد تومان می‌شود. باتوجه به قیمت فزاینده محصولات و کالا‌های نظیر مرغ و گوشت، اتومبیل، موبایل و عمده کالا‌های مصرفی و قطعات و مواد واسطه‌ای مصرفی مردم و بنگاه‌های تولیدی که مردم به‌عینه در بازار لمس می‌کنند، خوش‌بینانه‌ترین نظر این است که حداقل ۵۰درصد اختلاف نرخ به‌صورت رانت توزیع شده باشد. این یعنی ۶۰۰هزار میلیارد تومان رانت توزیع شده است، بدون تاثیر جدی در کنترل قیمت کالا‌های مرتبط و بدتر از آن موجب تاثیر منفی بر ارزش صادرات و تراز تجارت غیرنفتی و نیز زیان شرکت‌های صادرات‌محور بورسی و نهایتا سهامداران بورس شده است.

درحال حاضر اختلاف نرخ ارز بازار با نرخ ارز نیما به ۲۵هزار تومان یعنی بیش از ۶۰درصد رسیده است و اختلاف آن با ارز ۲۸۵۰۰تومانی به ۳۷هزار تومان رسیده؛ یعنی ۲٫۳برابر شده است.

به تجربه، توصیه خیرخواهانه اینجانب به مسولان این است که این فاصله را به‌تدریج و در یک فاصله زمانی معقول اصلاح کنند. تداوم این سیاست نه تنها موجب نشت اقتصادی نمی‌شود، بلکه موجب تحریک حرکت‌های سفته‌بازانه، خروج سنگین سرمایه و فاصله گرفتن نرخ بازار با نرخ‌های تثبیتی می‌شود.

◆ آلودگی ترازنامه بانک مرکزی با کسری بودجه تحمیلی

یک کانال دیگر نفوذ دولت بر بانک مرکزی، کسری بودجه‌های سالانه دولت است. در این شرایط با بستن بودجه سنگین و محقق نشدن درآمدهای پیشبینی شده برای دولت، هزینه‌های قطعی وجود دارد که باید به پرداخت برسد به همین دلیل دولت دست به دامان بانک مرکزی می‌شود. شایان ذکر است در سال‌های اخیر امکان استقراض مستقیم دولت از بانک مرکزی بسیار محدودتر از گذشته شده است اما حتی اگر دولت برای رفع کسری بودجه خود به بانک‌های تجاری و تخصصی مراجعه کند، باز هم این اقدام در متورم شدن ترازنامه بانک مرکزی موثر خواهد بود چراکه بانک‌ها با کمبود منابع مواجه می‌شوند و نهایتا کسری بودجه به بانک مرکزی اصابت می‌کند. نکته مهم این است که افزایش خالص بدهی دولت همیشه و در همه کشورها یکی از اقلام رشددهنده پایه پولی است منتها تفاوت ایران با سایر کشورها این است که افزایش بدهی دولت لزوما در راستای سیاست‌های پولی بانک مرکزی نیست. این موضوع منجر به افزایش مقدار پول موجود در جامعه نسبت به رشد تولید می‌شود که بر اساس رابطه مقداری پول، در نهایت در بلندمدت به تورم یا افزایش عمومی سطح قیمت‌ها منجر خواهد شد.

◆ بیماری هلندی، نفرین سیاه نفت

مسئله دیگری که در حیطه نظام بانکی وجود دارد درآمدهای نفتی ایران است. به‌طور کلی زمانیکه درآمدهفتی ایران افزایش می‌یابد، چنانچه بانک مرکزی در ازای دلارهای دریافتی اقدام به انتشار پول داخلی کند، نقدینگی ایجاد می‌شود. نکته مهم آن است که حتی اگر دولت دلار‌های خود را به ریال تبدیل نکند و به شکل دلاری اقدام به سرمایه‌گذاری در داخل ایران کند، مجددا بانک مرکزی برای حفظ ثبات نرخ ارز ملزم به خرید دلار شده و ترازنامه آن متورم می‌شود.

◆ سلطه شبکه بانکی بر بانک مرکزی

از سوی دیگر بانک‌ها نیز علاوه بر تاثیر پذیری از تسهیلات تکلیفی

سیاست‌گذاری در تنگنای کنترل نقدینگی

می‌شود بنگاه‌های تولیدی نیز شدیدا با کمبود

نقدینگی مواجه هستند و همین یک چالش برای سیاست‌گذار پولی ایجاد کرده است.

◆ روند کاهش رشد نقطه به نقطه نقدینگی

◆ در ۳ سال اخیر

بر اساس گزارش‌های بانک مرکزی، نرخ رشد نقدینگی در پایان سال ۱۴۰۲ حدود ۲۴٫۳درصد اعلام شده که رقم نقدینگی را به ۷هزار و ۸۰۰هلیت رسانده است. به‌طور کلی، نقدینگی مهم‌ترین کل پولی مورد توجه سیاست‌گذاران است؛ چراکه این باور وجود دارد رشد نقدینگی دلیل اصلی مزم‌ن شدن تورم در یک جامعه می‌شود.

داده‌های بانک مرکزی نشان می‌دهد پس از رسیدن رشد نقدینگی در قله تاریخی ۴۲٫۸درصد طی مهر ۱۴۰۰، سرعت رشد آن کاهش یافته است. به همین ترتیب در پایان سال ۱۴۰۰، نرخ رشد نقدینگی ۳۹ درصد، در انتهای ۱۴۰۱ به ۳۱٫۱درصد رسیده و در پایان اسفند سال گذشته رشد ۲۴٫۳درصدی را به ثبت رسانده است.

عضو هیات نمایندگان اتاق تهران گفت: اگر بخواهیم یک ثبات نسبی داشته باشیم باید اصلاحاتی که در داخل کشور نیاز است انجام شود که اصلی‌ترین آن بحث تورم است و همچنین در سطح بین‌المللی هم بحث رفع محدودیت‌های تحریمی باید دنبال شود.

عباس آرگون، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران در گفتگو با آتلانین درخصوص نوسانات اخیر نرخ دلار گفت: بخشی از علت نوسانات دلار ناشی از جریانات سیاسی و اتفاقاتی است که در هفته‌های قبل رخ داده و بخشی دیگر نیز ناشی از تورم است، سال گذشته میزان تورم بالای ۴۰ درصد بوده است. وی افزود: اگر می‌خواهیم کماکان صادرات‌مان را حفظ کنیم، باید قیمت دلار متناسب با شرایط اقتصادی کشور تعدیل شود و متناسب با تورم افزایش پیدا کند، اگر این اتفاق رخ ندهد و ما قیمت دلار را سرکوب کنیم، به شرایطی منتج می‌شود که واردات افزایش می‌یابد و همچنین باید دنبال شود.

با این کار داریم به کشورهای تامین‌کننده کالای خودمان یارانه می‌دهیم. آرگون ادامه داد: قیمت اسمی دلار باید متناسب با نرخ تورم تعدیل شود، اما قیمت حقیقی باید تثبیت شود، به این معنا که متناسب با شرایط تورمی قیمت تعدیل شود تا فعال اقتصادی بتواند شرایط را بشناسد و با قیمت‌های نمایندگان اتاق تهران تاکید کرد: اگر بخواهیم یک ثبات نسبی داشته باشیم باید اصلاحاتی که در داخل کشور نیاز است انجام شود که اصلی‌ترین آن بحث تورم است و باید ریشه‌های ایجاد تورم از بین برود و در سطح بین‌المللی هم بحث رفع محدودیت‌های تحریمی باید دنبال شود که یک بخشی از مشکلات داخلی از آن نشأت می‌گیرد.

Bank & Insurance

THURSDAY - 25 APRIL 2024

دلار مبادله‌ای وارد کانال جدید شد

در معاملات دیروز مرکز مبادله طلا و ارز ایران، هر اسکناس دلار آمریکا به ۴۴ هزار و ۳۸ تومان و حواله دلار نیز به ۴۱ هزار و ۱۱۸ تومان رسید. به گزارش تسنیم، در معاملات روز (چهارشنبه ۵ اردیبهشت ۱۴۰۳) مرکز مبادله ارز و طلاي ایران، هر اسکناس دلار آمریکا با افزایش نسبت به روز کاری قبل به‌نرخ ۴۴ هزار و ۳۸ تومان و حواله دلار نیز به‌نرخ ۴۱ هزار و ۱۱۸ تومان معامله شد.

قیمت هر اسکناس یورو در مرکز مبادله ایران نیز با افزایش نسبت به روز کاری قبل به ۴۷ هزار و ۸۸ تومان و نرخ حواله یورو به ۴۳ هزار و ۹۶۷ تومان رسید.

از سوی دیگر، اسکناس درهم امارات نیز با افزایش نسبت به روز کاری سه شنبه، ۱۱ هزار و ۹۹۱ تومان ارزش‌گذاری شد و نرخ حواله درهم نیز ۱۱ هزار و ۱۹۶ تومان بود.

برندگان دومین جشنواره بزرگ اصناف بانک معرفی شدند

با برگزاری قرعه‌کشی جوایز دومین جشنواره بزرگ اصناف بانک تجارت، ۱۴۵۸ برنده خوش شانس این جشنواره معرفی شدند.

به گزارش مدیریت روابطعمومی و ارتقای سرمایه اجتماعی بانک تجارت، مراسم قرعه‌کشی دومین دوره جشنواره بزرگ اصناف این بانک، روز دوشنبه سوم اردیبهشت، با حضور نمایندگان ای واحدهای نظارتی بانک برگزار شد و طی آن برندگان سه فقره جایزه ویژه کمک هزینه خرید خودرو هر یک به ارزش سه میلیارد ریال، ۷۷ جایزه نقدی ۲۰۰ میلیون ریالی، ۲۳۳ جایزه امتیاز تسهیلات ۵ میلیارد ریالی، ۵۲۰ جایزه امتیاز تسهیلات ۲ میلیارد ریالی و ۶۳۵ جایزه امتیاز تسهیلات ۱ میلیارد ریالی مشخص شدند.

در دومین جشنواره بزرگ اصناف بانک که با شعار «این تجارت سودمند است» از دهم شهریور تا پایان دی‌ماه سال ۱۴۰۲ برای مشتریان بخش اصناف بانک تجارت برگزار بالغ بر ۱۷۶ هزار نفر از مشتریان بخش اصناف حائز شرایط شرکت در این قرعه‌کشی بودند و مجموع امتیازات کسب شده آنان برای شرکت در قرعه‌کشی به حدود ۳۰۴میلیون امتیاز بالغ شد.

اسامی برندگان جشنواره بزرگ اصناف بانک تجارت شامل صاحبان واحدهای صنفی فعال کشور در گروه‌های تولید، توزیعی و خدمات و رسته‌های گوناگون آن‌ها بزودی از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی بانک تجارت به نشانی www.tejaratbank.ir اطلاع‌رسانی خواهد شد.

انعقاد تفاهم‌نامه همکاری بانک مسکن و بیمه مرکزی

در نشست سوم اردیبهشت ۱۴۰۲ با حضور سید عباس حسینی مدیرعامل بانک مسکن و علی استاد هاشمی رئیس کل بیمه مرکزی ایران، تفاهم‌نامه همکاری‌های مشترک درخصوص توسعه خدمات‌رسانی به مشتریان منعقدشد.

به گزارش بانک مسکن، این تفاهم نامه با هدف توسعه همکاری‌های فیمابین در زمینه‌های سرمایه‌گذاری، ارائه محصولات بیمه‌ای به ویژه محصولات جدید و نوآرانه بیمه‌ای به متقاضیان، ارائه انواع تسهیلات و خدمات بانکی و سپرده‌گذاری و جوه بیمه مرکزی در بانک مسکن با رعایت قوانین و مقررات مربوط به امضا رسید.

سیدعباس حسینی مدیرعامل بانک مسکن در خصوص قرارداد همکاری فوق گفت: پس از بررسی‌های به عمل آمده و برگزاری جلسات کارشناسی متعدد در راستای افزایش رضایتمندی مشتریان، ارتقاء سطح کمی و کیفیی خدمت‌رسانی به ملت شریف ایران اسلامی و توسعه و گسترش تعاملات و همکاری‌های مشترک فیمابین نظام بانکی و صنعت بیمه کشور، تفاهم‌نامه‌ای در خصوص خدمات بانکی حیدا کنتری به مردم شریف کشورمان از طریق ارائه محصولات بانکی – بیمه‌ای منعقد شد.

وی گفت: در تفاهم‌نامه مشترک فیمابین بانک مسکن و بیمه مرکزی، حوزه‌های همکاری بسیاری به ویژه در ارائه بسته‌های بانکی – بیمه‌ای به هموطنان در نظر گرفته شده است تا فرصت خدمت‌رسانی به مردم عزیز در این دو صنعت با کیفیت بهتر و سرعت بیشتری فراهم شود. حسینی با اشاره به ظرفیت‌های متنوع بانک مسکن و توانمندی‌ها و مزیت‌های رقابتی شرکت‌های تابعه در حوزه‌های تخصصی مختلف، گفت: تفاهم‌نامه همکاری بانک مسکن و بیمه مرکزی دارای ابعاد مختلفی است و این همکاری‌ها در بخش‌های مختلف از جمله: بازار سرمایه، نظامات کارگزاری مالی، تنوع و نوآوری در محصولات و به طور کلی گسترش فعالیت و تعامل دو صنعت بانک و بیمه است.

علی استادهاشمی مدیرعامل بیمه مرکزی نیز گفت: بانک مسکن ظرفیت‌های بسیار خوبی برای صنعت بیمه کشور و بیمه مرکزی دارد. این بانک وظیفه محور با تعدد مشتریان، فرصتی است که بتوانیم خدمات بیمه‌ای را به مشتریان این بانک ارائه کنیم و افزایش ضریب نفوذ بیمه و بهره‌گیری مردم از خدمات بیمه‌ای را رقم بزنیم. مدیرعامل بیمه مرکزی ادامه داد: در این تفاهم‌نامه، مباحثی اعم از محصولات بیمه‌ای بانکی، سرمایه‌گذاری برای تامین مسکن کارکنان بیمه مرکزی و همچنین افزایش میزان سرمایه‌گذاری در بانک برای ارائه محصولاتیی جهت کمک به آحاد مردم مطرح است.

استادهاشمی ادامه داد: از سوی دیگر، همکاری با بانک مسکن به دلیل فعالیت در حوزه تخصصی مسکن، ضریب استفاده از محصولات بیمه در بخش ساختمان اعم از: بیمه آسانسور، بیمه عیوب پنهان ساختمان و بیمه‌های مسئولیت برای سازندگان را افزایش خواهد داد.

تمدید فراخوان مرحله سوم سندیباکس بانک مرکزی تا ۱۵ اردیبهشت‌ماه

با توجه به درخواست‌های مکرر فعالین تک و نوآوران صنعت پرداخت، فراخوان ارسال طرح به سندیباکس تا ۱۵ اردیبهشت‌ماه تمدید شده است.

به گزارش ایبنا، «سیدجعفر رضویان» با اشاره به تصمیم شورای سیاست‌گذاری سندیباکس بانک مرکزی برای آغاز فراخوان سوم این سندیباکس در اسفندماه ۱۴۰۲ گفت: شرکت ملی انفورماتیک به عنوان مجری سندیباکس بانک مرکزی، سومین فراخوان دریافت طرح‌ها به دبیرخانه سندیباکس را در اول اسفندماه سال گذشته آغاز کرد و مقرر بود که در پایان فروردین‌ماه، پنجره سندیباکس بسته شود.

وی افزود: با این حال با توجه به اینکه آغاز فراخوان سوم با فشرده‌گی امور در پایان سال گذشته و تعطیلات آغاز سال جدید همزمان شده بود، پیرو درخواست‌های متعدد دریافتی مبنی بر تمدید این زمان، مدیرعامل شرکت ملی انفورماتیک به عنوان مدیر نهاد اجرایی سندیباکس، با تمدید ۱۵ روزه این فراخوان موافقت نمودند. مدیر نوآوری و مطالعات راهبردی شرکت ملی انفورماتیک اظهار داشت: داوطلبان می‌توانند طرح‌های خود را نهایتا تا روز ۱۵ اردیبهشت‌ماه مطابق فرمت اعلام‌شده در پایگاه اینترنتی که برای سندیباکس در نظر گرفته شده، ارسال کنند و بعد از آن پنجره بسته خواهد شد تا روند معمول برای بررسی کارشناسی، دعوت از داوطلبان برای ارائه طرح‌ها و جمع‌بندی نهایی آغاز گردد. رضویان درباره اینکه اولویت‌های دریافت طرح‌ها در فراخوان سوم سندیباکس بانک مرکزی چه مواردی هستند، نیز گفت: با توجه به اینکه در قانون جدید بانکداری، وظیفه تنظیم‌گری رمزپول بر عهده بانک مرکزی است، سه حوزه رمزپول، پرداخت‌های بین‌المللی و رگ‌تک‌ها(فناوری‌های نظارتی مالی) در اولویت بررسی سندیباکس قرار دارند.